

Дуброва С. В.,

викладач кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОРІВНЯНЬ У ПОВІСТІ Е. ХЕМІНГУЕЯ «ЗЕЛЕНІ ПАГОРБИ АФРИКИ»

Анотація. У статті розглядаються особливості використання логічних, образних, предметних і ситуативних порівнянь у повісті Е. Хемінгуея «Зелені пагорби Африки». Структура мовної моделі порівняння представлена поєднанням чотирьох основних компонентів, таких як предмет порівняння, образ порівняння, основа порівняння, показник порівняльних відношень. Серед ключових функцій, які виконує операція порівняння, виділено такі: пізнання одиничного, особливого й загального; пізнання мінливості речей і явищ; пізнання причин явищ; класифікація, систематизація предметів і явищ; опосередковане пізнання об'єктивної дійсності шляхом умовиводу; доведення ознаки.

Ключові слова: структура мовної моделі порівняння, логічні порівняння, образні порівняння, предметні порівняння, ситуативні порівняння, ключові функції порівнянь.

Постановка проблеми. У художніх творах для створення оригінальної образної системи твору, характеристики ключових персонажів, конкретизації та оцінювання зображуваного, передачі авторського світовідчуття й естетичного досвіду письменники широко використовують порівняння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження співвідношення використання порівнянь під час перекладу творів з мови оригіналу зі збереженням авторського задуму, стилю викладу та змістового наповнення є одним із актуальних питань теорії художнього перекладу. У цьому контексті на увагу заслуговують напрацювання Л.Л. Загородної, яка досліджує особливості відтворення образу порівняння як проблему перекладу англійських порівняльних структур українською мовою; Л.І. М'яснянкіною, яка розглядає порівняння як лінгвістичну категорію та проблему класифікації порівнянь у сучасній лінгвістиці; Т.П. Павлюк, яка займається вивченням логічних та образних порівнянь у сучасному поетичному тексті; В.Ю. Сімонової, яка аналізує поняття «порівняння» в застосуванні до структури порівняльних конструкцій і визначає особливості їх семантики; А.В. Тарасової, яка зосереджується на питанні феномена порівняння: семантичного аспекту у вивченні англійських компаративних фразеологізмів.

Незважаючи на велику кількість праць з означеної проблематики, **мета статті** полягає у висвітленні особливостей використання порівнянь у повісті Е. Хемінгуея «Зелені пагорби Африки».

Виклад основного матеріалу. Порівняння як художній прийом використовується для увиразнення образу твору – персонажів, пейзажів, речей, емоцій, подій, дій, понять, символів тощо, оскільки в художньому творі образ є основою й через нього пізнається значення, думка, ідея – все те, що має бути донесене до читачької аудиторії.

Образна сутність порівняння полягає в зіставленні двох чи декількох предметів, явищ, дій, ознак, що мають подібні

або тотожні ознаки. При такому зіставленні поняття зберігають у свідомості комунікантів свою самостійність, не зливаються в одне враження, тому й семантика порівнюваних слів, словосполучень і речень не змінюється. Проте це не заважає поєднувати порівнювані предмети, явища тощо у свідомості мовців [1, с. 68].

Порівняння – це тропейні фігури, в яких мовне зображення особи, предмета, явища чи дії передається через найхарактерніші ознаки, що є органічно властивими для інших. В основі порівняння лежать логічні операції виділення найсуттєвішої ознаки описуваного через пошук іншого, для якого ця ознака є виразнішою, зіставлення з ним та опис [6]. Вибір цих тропів як засобу створення образності в художньому тексті відображають індивідуальне, суб'єктивно-оцінне світобачення письменника.

За типом компаративної модальності розрізняють логічні й образні порівняння, традиційно відмежовуючи їх на основі зіставно-кількісних і чуттєво-образних показників. Обидва різновиди є предметом логіко-гносеологічного аналізу, з якого виходить, що логічне порівняння завжди лежить в основі образного навіть за умови порівняння далеких за своєю природою об'єктів [8, с. 52].

При логічних порівняннях установлюється ступінь схожості чи відмінності між предметами одного класу, беруться до уваги всі властивості, якості, ознаки порівнюваних предметів, але виділяється щось одне [6].

Напр.: логічне порівняння – I looked at his bald black skull and he turned his face a little so that I saw the *thin Chinese hairs* at the corners of his mouth [12, p. 94]. – Я посмотрел на его голый черный затылок, а он повернулся вполоборота в мою сторону, так что мне стали видны *редкие, как у китайца, усы* в уголках его губ [11, с. 5].

У наведеному прикладі в описі зовнішності одного з героїв Е. Хемінгуея використовує логічне порівняння, передаючи цим самим читачеві власну авторську візію зовнішності персонажа, адже саме для китайців як представників монголоїдної раси з домішками австралоїдної раси (південні китайці) характерною ознакою зовнішності є слабкий розвиток третинного волосяного покриву на обличчі.

Напр.: I had never seen *a sable*. I knew nothing about them, neither whether *their eyesight was keen, like a ram* who sees you at whatever distance you see him, or *like a bull elk* who cannot see you at two hundred yards unless you move [12, p. 280]. – До цього я ніколи не бачив *чорних антилоп* і поняття не мав, какое у них *зрєние* – *острое, как у горного барана*, который видит не хуже охотника, или *слабое, как у лося*, который и в двухстах шагах не разглядит неподвижного человека [11, с. 114].

У цьому прикладі порівнюються тварини одного класу (ссавці) і типу (хордові), які мають значну кількість як спільних, так і відмінних ознак, характерних для представників цієї групи тварин.

Образне порівняння відрізняється від логічного тим, що воно вихоплює одну якусь найвиразнішу ознаку, часом несподівану, і робить її основною, ігноруючи всі інші [6].

Напр.: образне порівняння – We have had writers of rhetoric who had the good fortune to find a little, in a chronicle of another man and from voyaging, of how things, actual things, can be, whales for instance, and this knowledge is wrapped in the rhetoric like plums in a pudding [12, p. 109]. – Были у нас і мастера риторики, которым посчастливилось извлечь из биографий других людей или из своих путешествий кое-какие сведения о вещах всамделишных, о настоящих вещах, о китах, например, но все это вязнет в риторике, точно изюм в плум-пудинге [11, с. 13].

Яскравим прикладом образного порівняння є порівняння так званих «вічних тем», які не втрачають своєї актуальності й залишаються предметом палких дискусій, з «родзинками», що є невід'ємним інгредієнтом англійського різдвяного пудингу.

Напр.: We came up to the yellow blossomed tree very carefully, like people walking up to a bevy of quail the dogs have pointed ... [12, p. 137]. – Мы осторожно приблизились к акации с желтыми цветами, словно к выводку перепелок, перед которым собака сделала стойку [11, с. 31].

Наведений вище приклад демонструє порівняння «обережності наближення до акації з жовтими квітами» героями твору, з «выводком перепелок», які є дуже полохливими птахами.

У безобразному порівнянні зіставляються поняття одного й того самого діапазону реальності, і метою цього зіставлення є ствердження або заперечення тотожності між порівнюваними поняттями, тоді як в образному порівнянні на основі подібності зіставляються поняття різних діапазонів, що передбачає залучення образу-еталона, типового носія спільної з референтом ознаки. Вдалим у цьому стосунку є існування в англійській мові двох різних термінів на позначення генетично різних формувань: comparison – для безобразних порівнянь і simile – для образних [7, с. 80].

Напр. comparison: The way to hunt is for as long as you live against as long as there is such and such an animal; just as the way to paint is as long as there is you and colors and canvas, and to write as long as you can live and there is pencil and paper or ink or any machine to do it with, or anything you care to write about ... [12, p. 102]. – Настоящий охотник бродит с ружьем, пока он жив и пока на земле не перевелись звери, так же как настоящий художник рисует, пока он жив и на земле есть краски и холст, а настоящий писатель пишет, пока он может писать, пока есть карандаши, бумага, чернила и пока у него есть о чем писать ... [11, с. 9].

У поданому прикладі Е. Хемінгуей порівнює «мисливця і його ремесло» з «художником, який творить поки він живий і має все необхідне для цього», з «письменником, який пише допоки має натхнення і теми, що його цікавлять». Тобто ототожнюються поняття одного й того самого діапазону реальності.

Напр. simile: Writers should work alone. They should see each other only after their work is done, and not too often then. Otherwise they become like writers in New York. All angleworms in a bottle, trying to derive knowledge and nourishment from their own contact and from the bottle. Sometimes the bottle is shaped art, sometimes economics, sometimes economic-religion. But once they are in the bottle they stay there [12, p. 110]. – И писателям следует работать в одиночку. Писатели должны встречаться друг с другом только тогда, когда работа закончена, но даже при

этом условии не слишком часто. Иначе они становятся такими же, как те их собратья, которые живут в Нью-Йорке. Это черви для наживки, набитые в бутылку и старающиеся урвать знания и корм от общения друг с другом и с бутылкой. Роль бутылки может играть либо изобразительное искусство, либо экономика, а то экономика, возведенная в степень религии. Но те, кто попал в бутылку, остаются там на всю жизнь [11, с. 14].

На відміну від попередньо поданого прикладу безобразного порівняння, наведений приклад образного порівняння яскраво демонструє зіставлення понять різних діапазонів. Автор твору порівнює «письменників» із «черв'яками для наживки», «мистецтво, якому вони присвятили власне життя» з «пляшкою, потрапивши в яку залишаються в ній назавжди».

Структуру мовної моделі порівняння становить поєднання чотирьох компонентів:

1) предмета (суб'єкта) порівняння (компаратанта), тобто предмета чи явища, ознаки якого ми пізнаємо, розкриваємо за допомогою іншого;

2) образу (об'єкта) порівняння (компаратора) – того, з чим порівнюється суб'єкт, тобто предмета чи явища, що має яскраво виражені й добре відомі мовцеві ознаки й унаслідок цього використовується ним для характеристики пізнаваного;

3) основи порівняння – ознаки (або низки ознак), за допомогою якої здійснюється акт порівняння;

4) показника порівняльних відношень – засобу мовного оформлення порівняльної семантики, який відіграє вирішальну роль у реалізації компаративного змісту в чотириелементній моделі порівняльної конструкції («суб'єкт» – «об'єкт» – «основа» – «показник»), оскільки забезпечує її цілісність [1, с. 68–69].

Напр.: There was a kudu bull on the lick when we approached through the trees and he gave a loud bark, like a dog's but higher in pitch and sharply throaty, and was gone, making no noise at first, then crashing in the brush when he was well away; and we never saw him [12, p. 101]. – Пробираюсь меж дерев'як, ми увидели самца куду: с лаем, очень похожим на собачий, но более высоким и гортанным, он кинулся прочь, сначала бесшумно, а потом, когда отбежал подальше, – с треском ломая кусты, и больше мы его не видели [11, с. 38].

У наведеному прикладі компарант – “bark” (лай), компаратор – “dog's” (собачий), основа порівняння – “but higher in pitch and sharply throaty” (но более высоким и гортанным), показник порівняння – “like” (очень похожим).

Напр.: Writers are forged in injustice as a sword is forged [12, p. 101]. – Несправедливость выковывает писателя, как выковывают меч [11, с. 37].

У наведеному прикладі компарант – “writer” (писатель), компаратор – “sword” (меч), основа порівняння – “forged in injustice” (несправедливость выковывает), показник порівняння – “as” (як).

Напр.: ... but he paid no attention and came crawling on, as conspicuous as a man walking down a city street on hands and knees [12, p. 282]. – ... но он как ни в чем не бывало продолжал ползти, бросаясь в глаза, как человек, среди бела дня ползущий на четвереньках по городской улице [11, с. 115].

У наведеному прикладі компарант – “he” (он), компаратор – “man” (человек), основа порівняння – “walking down a city street on hands and knees” (среди бела дня ползущий на четвереньках по городской улице), показник порівняння – “as” (як).

Напр.: *New continents and islands try to frighten you with disease as a snake hisses* [12, с. 304]. – *Новые континенты и острова пытаются отпугнуть вас болезнями, как змея – шипением* [11, с. 127].

У наведеному прикладі компарант – “*new continents and islands*” (*новые континенты и острова*), компаратор – “*snake*” (*змея*), основа порівняння – “*try to frighten*” (*пытаются отпугнуть*), показник порівняння – “*as*” (*как*).

Серед основних функцій, які виконує операція порівняння, наявні такі:

1) пізнання одиничного, особливого й загального.

Напр.: *An old bull would be grey but a good herd bull might be as black as a cow* [12, р. 176]. – Старого самця узнают по серой шкуре, но хороший стадный самец бывает так же черен, как самка [11, с. 52].

Е. Хемінгуей, порівнюючи «самця» із «самкою», підкреслює лише одиничну ознаку схожості – колір тварини;

2) пізнання мінливості речей і явищ.

Напр.: ... this Gulf Stream you are living with, knowing, learning about, and loving, has moved, as it moves, since before man, and that it has gone by the shoreline of that long, beautiful, unhappy island since before Columbus sighted it and that the things you find out about it, and those that have always lived in it are permanent and of value because that stream will flow, as it has flowed, after the Indians, after the Spaniards, after the British, after the Americans and after all the Cubans and all the systems of governments, the richness, the poverty, the martyrdom, the sacrifice and the venality and the cruelty *are all gone as the high-piled scow of garbage, bright-colored, white-flecked, ill-smelling, now tilted on its side, spills off its load into the blue water ...* [12, р. 207]. – ... что Гольфстрим, с которым ты сжил-ся, который ты знаешь, и вновь познаешь, и всегда любишь, течет, как и тек он с тех пор, когда еще не было человека, и омывает этот длинный, прекрасный и злополучный остров с незапамятных времен, до того как Колумб увидел его берега, и все, что ты можешь узнать о Гольфстриме и о том, что живет в его глубинах, все это непреходяще и ценно, ибо поток его будет течь и после того, как все индейцы, все испанцы, англичане, американцы, и все кубинцы, и все формы правления, богатство, нищета, муки, жертвы, продажность, жестокость – *все уплывет, исчезнет, как груз баржи, на которой вывозят отбросы в море* – дурно пахнущие, всех цветов радуги вперемешку с белым – и, кренясь набок, она вываливает это в голубую воду ... [11, с. 69].

Описуючи «течію Гольфстріму», Е. Хемінгуей підкреслює її надзвичайність і цінність як найпотужнішої з-поміж теплих течій Світового океану, зазначаючи, що все тимчасовим є в цьому світі, лише вона була й буде. Зникнення народів і націй, соціальна нерівність, земні блага та людські пороки – все це порівнюється з «гнилим сміттям», яке оточує нас повсюди, забруднюючи життя;

3) пізнання причин явищ.

Напр.: *For a long time, while the sun rose and the day became hot we drove through what Pop had described, when I asked him what the country was like to the south, as a million miles of bloody Africa, bush close to the road that was impenetrable, solid, scrubby-looking undergrowth* [12, р. 216–217]. – Все время, пока солнце поднималось к зениту и жара усиливалась, мы ехали по местности, которую Старик охарактеризовал

как «*миллион проклятых миль Африки*». Кустарник подступал вплотную к дороге, образуя непролазный, низкорослый подлесок [11, с. 74].

Використання наведеного прикладу порівняння дає читачеві змогу уявити більш яскраву й точну картину зображуваного пейзажу. Африку можна охарактеризувати як колицку дикої незайманої природи і людства, вона є другим за величиною материком, краєм безкрайніх саван і найбільшої пустелі світу – Сахари. Виходячи із цього, можемо уявити, якою складною й виснажливою була дорога для мисливців;

4) класифікація, систематизація предметів і явищ.

Напр.: *The young bull had the start of a spiral on his horns but they were short and dumpy and as he ran past us at the end of a glade in the dusk, third in a string of six cows, he was no more like a real bull than a spike elk is like a big, old, thick-necked, dark-maned, wonder-horned, tawny-hided, beer-horse-built bugler of a bull-elk* [12, р. 199–200]. – У самця на рогах уже появились первые завитки, но самые рога были короткие и нескладные, и когда в сумерках он промчался недалеко от нас по краю прогадины, *третий в табунке из шести самок, он походил на настоящего самца не более, чем лосенок на большого, матерого лося с могучей шеей, темной гривой, изумительными рогами и темно-рыжей шерстью* [11, с. 165].

Зображуючи «молодого самця, зі ще не до кінця сформованими та заостреними рогами» поміж «самок», письменник порівнює його з «лосеням», який поступається своїми характеристиками «дорослій особині», при цьому перелічуючи ці ознаки;

5) опосередковане пізнання об'єктивної дійсності шляхом умовиводу.

Напр.: *People do not want to do it any more because they will be out of fashion and the lice who crawl on literature will not praise them* [12, р. 178]. – Люди не хотят больше заниматься искусством, потому что тогда они будут не в моде и *вши, ползающие по литературе*, не удостоят их своей похвалой [11, с. 53].

У наведеному прикладі можна припустити, що «*вши, ползающие по литературе, не удостоят их своей похвалой*» є літературними критиками, які аналізують та оцінюють художні твори базуючись на власному професійному досвіді;

6) доведення ознаки [5, с. 45].

Напр.: *That night after dinner we heard the flamingoes flying in the dark. It was like the sound the wings of ducks make as they go over before it is light, but slower, with a steady beat, and multiplied a thousand times* [12, р. 190]. – В сумерках *фламинго снялись с места*. Воздух наполнился шумом, похожим на посвист утиных крыльев, когда стая летит в предрассветной мгле, но более громким, протяжным и мерным [11, с. 60].

У представленому прикладі «шум» від здійснення в небо фламінго порівнюється з «аналогічним шумом» від зльоту качок, хоча дещо гучнішим і протяжнішим, оскільки фламінго більші за розміром птахи.

Окрему категорію порівнянь становлять предметні та ситуативні порівняння.

Предметні порівняння є образними засоби мови, що побудовані на зіставленні двох дискретних предметів за якоюсь спільною ознакою. Що ж стосується ситуативних порівнянь, вони побудовані на зіставленні двох більш-менш розгорнутих ситуацій. Різниця між указаними типами порівнянь полягає в тому, що позначуване й позначальне предметного порівняння зазвичай виражаються одиницями лексичного рівня, а відпо-

відні компоненти ситуативного порівняння, як правило, одиницями рівня словосполучення й речення [2, с. 101].

Приклад предметного порівняння: *The grass was green and smooth, short as a meadow that has been mown and is newly grown, and the trees were big, high-trunked, and old with no undergrowth but only the smooth green of the turf like a deer park and we drove on through shade and patches of sun light following a faint trail the Wanderobo pointed out* [12, p. 251]. – *Трава здесь была ровная, такая свежая и зеленая, как молодая травка на недавно скошенном лугу, а вековые деревья – развесистые, высокие, без подлеска, под ними лишь ярко зеленел дерн, словно в оленьем парке, и мы ехали в тени, перемежавшейся солнечными полянками, держась едва заметной тропы, которую указывал вандеробо* [11, с. 99].

Then we drew pictures in the dust of ashes from the fire and what he meant were sable all right. *The horns curved back like scimitars, way back over their withers.* [12, p. 272]. – Потом он начал рисовать их на золе у костра, и стало ясно, что он говорит именно о черной антилопе. *Рога ее изогнуты, как восточные сабли, и концами касаются загривка* [11, с. 110].

Приклад ситуативного порівняння: *Every morning now it took the heavy, woolly sky an hour or so longer to clear and you could feel the rains coming, as they moved steadily north, as surely as though you watched them on a chart* [12, p. 101–102]. – По утрам проходило не менее часа, прежде чем хмурое, взерошенное небо очищалось от туч, и мы ощущали неуклонное приближение дождей так явственно, словно чья-то невидимая рука отмечала их путь на синоптической карте [11, с. 9].

... I added water from the canteen and sat drinking and looking in the fire, not thinking, in complete happiness, *feeling the whisky warm me and smooth me as you straighten the wrinkled sheet in a bed* [12, p. 268]. – Я добавил туда воды из фляги и стал пить, глядя в огонь, ни о чем не думая, в полном блаженстве, чувствуя, как тепло разливается по телу и под влиянием виски все во мне расправляется, как расправляют смятую простыню, ложась в постель [11, с. 108].

Висновки. Розглянувши особливості використання порівнянь у повісті Е. Хемінгуея «Зелені пагорби Африки», доходимо висновку, що змістова наповненість твору проаналізованими художніми засобами надає йому особливої виразності та яскравості. Цим самим автор зумів показати високий рівень майстерності творчого письма, відтворивши в мові повісті все те, що й сьогодні залишається вартим уваги дослідників. Перспективу подальших розвідок убачаємо в дослідженні особливостей використання порівняльних конструкцій у творах, авторство яких належить Е. Хемінгуею.

Література:

1. Загородня Л.Л. Відтворення образу порівняння як проблема перекладу англійських порівняльних структур українською мовою. *Мандрівець*. 2013. № 1 (103). С. 68–71.
2. Лесик Л.В. Види та функції образних порівнянь у структурі художнього тексту. *Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури*: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (8–9 квітня 2016 р.). Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2016. С. 99–103.
3. М'яснянкін Л.І. Проблема класифікації порівнянь в сучасній лінгвістиці. *Вісник Львівського університету*. 2006. Вип. 29. С. 106–112.

4. М'яснянкін Л.І. Порівняння як лінгвістична категорія. *Українознавець*. 2006. Вип. 1. С. 86–92.
5. Масленников М.М. Методологическое значение сравнения в научном познании. Воронеж: Изд-во ВГУ, 1968. 58 с.
6. Мацько Л.І., Мацько О.М., Сидоренко О.М. Стилїстика української мови. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
7. Оленяк М.Я. Лексичні та синтаксичні способи актуалізації образного порівняння в англійській, українській та польській мовах. *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах*. 2015. Вип. 30. С. 78–85.
8. Павлюк Т.П. Логічні та образні порівняння у сучасному поетичному тексті. *Українська наука ХХІ століття: тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції (17–19 червня 2009 р.)*. Київ: ТОВ «ТК Меганом», 2009. Ч. 4. С. 50–53.
9. Сімонова В.Ю. Лінгвістичне трактування поняття «порівняння». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. 2010. Вип. 6. С. 142–144.
10. Тарасова А.В. До питання феномена порівняння: семантичний аспект у вивченні англійських компаративних фразеологізмів. *Англїстика та американїстика*. 2015. Вип. 12. С. 44–50.
11. Хемінгуей Е. Зеленые холмы Африки / пер. с англ. Н. Волжиной, В. Хинкис. Москва: Художественная литература, 1968. 229 с.
12. Hemingway H. Green Hills of Africa. Санкт-Петербург: Антология, КАРО, 2006. - 320 с.

Дуброва С. В. Особенности использования сравнений в повести Э. Хемингуэя «Зеленые холмы Африки»

Аннотация. В статье рассматриваются особенности использования логических, образных, предметных и ситуативных сравнений в повести Э. Хемингуэя «Зеленые холмы Африки». Структура языковой модели сравнения представлена сочетанием четырех основных компонентов, таких как предмет сравнения, образ сравнения, основа сравнения, показатель сравнительных отношений. Среди ключевых функций, которые выполняет операция сравнения, выделены следующие: познание единичного, особенного и общего; познание изменчивости вещей и явлений; познание причин явлений; классификация, систематизация предметов и явлений; опосредованное познание объективной действительности путем умозаключения; доведение признака.

Ключевые слова: структура языковой модели сравнения, логические сравнения, образные сравнения, предметные сравнения, ситуативные сравнения, ключевые функции сравнений.

Dubrova S. Peculiarities of Comparisons Usage in E. Hemingway's Novel "Green Hills of Africa"

Summary. The article deals with the peculiarities of logical, figurative, object and situational comparisons usage in E. Hemingway's novel "The Green Hills of Africa". The structure of the language pattern of comparison is represented by a combination of four main components: the subject of comparison, the image of comparison, the basis of comparison, the indicator of comparative relations. The key functions of the comparison operation are: cognition of the individual, particular and general; cognition of the changeability of things and phenomena; cognition of the causes of phenomena; classification, systematization of objects and phenomena; mediate inference of objective reality; final adjustment of the attribute.

Key words: structure of the language pattern of comparison, logical comparisons, figurative comparisons, object comparisons, situational comparisons, key functions of the comparisons.